

СВОБОДА **SVOBODA**
UKRAINSKYI HOLODNIK UKRAINIANS DAILY

FOUNDED 1893

Svoboda (ISSN 0274-6964) is published daily except Sundays, Mondays and holidays by the Ukrainian National Association, Inc. at 30 Montgomery Street, Jersey City, NJ 07302.

Svoboda: (201) 434-0237 UNA: (201) 451-2200

Передплата на рік \$100.00, на півроку \$60.00. Для членів УНАОу \$75.00 річно, на півроку \$40. За кожну зміну адреси \$1.00.

Чекі "money orders" виставляти на "Svoboda".

Статті і дописи підписані авторами, не muszą відповідати поглядам Редакції. Редакція застерігає собі право в потребі виправляти і скорочувати надіслані матеріали.

Головний редактор: Зенон Сніжик

Second Class Postage paid at Jersey City, NJ

Олександр Серафим

ДЕЩО БІЛЬШЕ ПРО 1996 РІК

Прогнози Міжнародного валютного фонду на 1996 рік були опубліковані у "Свободі" 22-го листопада минулого року. Перспективи світового економічного ринку можна знайти у "Свободі" з 29-го грудня, а погляди "Нью Йорк Таймса" на деякі інші ділянки — тема цієї статті.

Рік тому майже ніхто не сподівався, що 1995 рік буде одним з найкращих для американської економіки. Крім виробництва, величезного росту зазнала біржа і експорт. Отже, не є несподіванкою, що економісти і президенти корпорацій згодні у переконанні, що такий економічний ріст не може продовжуватися в 1996 році.

Вага доказів вказує, що економіка ЗСА зазнала чіткого сповільнення у рості валового національного продукту в четвертому кварталі 1995 року, що може продовжуватися протягом першої половини ч. р. Від'ємним фактором є також брак згоди стосовно державного бюджету. Доброю новиною вважають низьку відсоткову ставку.

В 1995 році американці Прочитавши статтю дописи почитного публіциста М. Мельника п. з. "Світла й тіні Маніфесту української інтелігенції" ("Свобода" ч. 245, з 27-го грудня 1995 року), я ще і ще раз перечитав той Маніфест і дійшов до висновку, що в ньому нема жодної тіні. Просто нема. Є тільки гірка правда. А що правда — то не гірка... Але починю від початку згаданої статті.

Автор пише про такі пріоритети, які, на його думку, мали б бути відносно заходів у розбудові української держави: втримання суверенності України (політичної, звичайно), вихід з економічної кризи, розбудова національних Збройних Сил. І щойно тоді, — пише автор, — треба думати про українцізацію в ділянках шкільництва, мови і культури. Ось тут то й важко погодитися з автором статті. Чому? Бо всі ці пріоритети, перераховані автором, так переплітаються один з одним, так залежні один від одного і так один одного доповнюють, що їх не можна розділяти, що має йти першим, що другим, третім, а що "щойно тоді", як це він пише про українцізацію в ділянках шкільництва, мови і культури. Щойно тоді — коли? Яка ж може бути політична суверенність без українського шкільництва, без української мови і культури?

Василь Верига

„УКРАЇНСЬКЕ НАРОДОЗНАВСТВО“

Під такою назвою вийшов у Львові цікавий і дуже на часі збірник про життя і побут українського народу. Це свого роду енциклопедичний твір про звичаї, традиції і вірування українського народу, власне про те, що московсько-більшевицький режим намагався погубити в забути протягом сорока років жорстокого панування. На беззбройному працював сімнадцять авторів, визначних українських учених, під загальною редакцією Степана Павлюка, директора Інституту Народознавства Академії Наук України, Г. Гориня й Р. Кирчова. Є це навчальний посібник, що дає короткий нарис про історію формування й розвитку українського народу, його етнічну територію, етнографічне районування, багатотисячолітній досвід і традиції духовної й матеріальної культури.

Вступне слово написав академік Микола Жулинський, який уже в перших реченнях категорично стверджує, що „у цьому світі ми єдині, самобутні формою втілення етнічного світогляду, своєрідним комплексом й оригінальним типом національного світобачення“. А закінчує він це одним ствердженням, що „ми, українці, володіємо колосальним духовним й моральним потенціалом, який зосереджено в українській національній культурі“.

А може шановний академік, як кажуть, „передати кути меду“, вивислюючись так похвалюючи про свій народ? Відповідь на це дає власне ося біл-60-сторіковий збірник праць українських учених, яка немов фільмованим кадрами відтворює нашу минулину, нашу культурну надбання протягом свого кількостісторічного існування. Правда, останніми десятиліттями Москва проводила жорстку націоналістичну політику щодо України з метою перетворити український і всі інші народи на один „своєвільний народ“, по суті російський народ з його панівною совєтською культурою. Вона робила все можливе, щоб ті тисячолітні культурні надбання забути й затерти з людської пам'яті, затерти різницю між тими народами, включно з мовною націоналізацією.

І нічого дивного, що при допомозі школи, війська та за-

к і зменшити соціальні пільги. Ці зміни, однак, буде трудно ввести в життя, про що свідчить неважкий ситуація у Франції.

Західноєвропейська економіка одержала підсилене зниженням у галузі відсоткової ставки німецьким Центральним банком, який практично диктує монетарну політику цілої Європи. Фактично надійшло на дальній зниження в 1996 році, що дасть Європі забезпечення економічного статусу кво.

Японія перебуває в економічній кризі вже від 1993 року. Її уряд покладає велику надію на свій черговий план економічного відродження в 1996 році. Саме через це багато економістів передбачає бойові двохсотрічний ріст економіки. Спостереження, однак, не є оптимістичними і далі обіцяють зовнішні затрати. Японська біржа знову позитивний настрій у другій половині 1995 року, тобто її показник показує піднімання, що матиме позитивний вплив на економіку держави.

Феноменальний ріст китайської економіки наближається до кінця. Вважа-

ють, що він може сповільнитися в 1996 році до 10 відсотків. Протягом попередніх чотирьох років ріст доходів до 13.6 відсотка. Китайський уряд зумів знизити інфляцію в листопаді 1995 року до 9.2 відсотка, в порівнянні з 26.5 відсотка рік перед тим.

Чужинці інвестували в Китай коби 35 бл. дол. річно протягом попередніх двох років. Однак податкові пільги для чужих інвесторів будуть скасовані в 1996 році, але рівень чужих інвестицій не повинен значно знизитися. Навіть якщо це сталося, ця ситуація дає б можливість урядові більшої контролю інфляції.

Американські інвестиції за кордоном між 1993 і 1995 роком становили понад 150 млрд. дол. втретє більше, ніж в кінці 1980-их років, тому що економічний ріст у ЗСА перевищує на не більше 2.5 відсотка, річно по 2002 рік. Вигляди в Європі не є надбатою кращі. Падіння Америка ще відужує від мексиканської кризи. Останньо найбільше потенціалу для профітабельного інвестування залишається в Азії, зокрема в Китаї.

Іван Овечко

„ЩО ПРАВДА — ТО НЕ ГРІХ“

І як можна розбудувати національні Збройні Силі України без українцізації цих Збройних Сил? Алге відомих, що з відходом ген. Костянтина Морозова, великого українського патріота, з посади міністра оборони розпочинає мін українцізації Збройних Сил України приминає за зовсім. 60 відсотків генералів у українських Збройних Силах є російськими, вони в армії російська, в поліції теж. Неважко загалом уся Маніфест української інтелігенції також у справі обвинувачення Уряду України в різних несправедливостях, бо навіть у злочинах акцій супроти інтересів України. І сам М. Мельник признає, що „технічно заклади ті в сторону Уряду є до певної міри правдиві“, але в той же час він каже: „Та, на превеликий жаль, це не є критика нерозумних, помилкових чи навіть шахрайських чи злодійських акцій окремих членів Уряду чи навіть Президента. Це є оскарження, не менше й не більше, Уряду про національну зраду... повні оскарження Уряду... є не тільки неправдиві, але й незвичайно шкідливі, тому що вони в такій критичній час підкопують авторитет Президента Кучми...“.

Ось тут М. Мельник уже перекручує, бо приніс Маніфестові оскарження особисто Президенту Кучми в національній зраді. Цього в Маніфесті просто нема. Адже в Уряді сидять не тільки сам Президент. А до того ж і Верховна Рада — це теж Уряд, законодавчий Уряд. А що виробляє та Верховна Рада — всім дуже ясно і зрозуміло. Там проявляють національну зраду досить відомо. Чи, може, відверто заклади до відношення Союзів до Союзу — це ще не зрада? Тримати й досі жакон про свячений день в Україні — день Жовтневої революції — це ще не зрада? І все ж таки в Маніфесті нема закладу про „зраду“, а є ствердження — дуже більше й правдиве — про намісники створення „боргів“ України сусідам на білльйон доларів, про експорт на невідмінені умови за кордон нафти і продукції, про продаж за безцінь російським капіталам прибуткові, потужні підприємства і галузі, про укладання нерівноправних угод з Росією в економічній і військовій сферах, про невинні іноземних військ з України, про заперод наукових центрів і т. д. і т. п.

(Продовження на стр. 3)

Л. Л.

Про мову і жерців Полігумні

Вже гадалося, що відшукати святих святих емоцій Різду, відбіснелено, відколядувало, відбіснелено, і вже аж до Великдня ніщо не зможе скаламутити „святого спокону“, хіба що Боза знов сине нам з неба чергову плугу, в постаті кількох тисяч інової коверки зі снігу, яка може нам дати дуже багато морального і фізичного гарту до диспозиції.

З Різду також якось не тягнуло більшими „політичними програмами“, можливо з нагоди свят, сталося то дивне затісання (невідомо перед чим) де „ні вітру, ні хвилі, ні хмар“. Певне історичне попередження було зроблене на всеукраїнському форумі інтелектуальних там добре відомі всім у формі жерців і чітко визначено звідки „внести вітру, внояти буди“. Уряд краще вдавнати загальні зрозуміння проблеми, делькатно каявся і проголошував солідарність з розголосною інтелігенцією. В урядових колекціях не забракло заспокоюючих слів і обіщань, не пропустили „попри вука“ той грізний вох ворхлі, щоб після чергової аналізи і констатації того, що мова і культура в Україні потребують перманентної реанімації „спустити з урядових висот“ сніг черговий вох деї, може при тієї нагоді вдається виснажити тасмні нажелі мовного дуалізму в шпашотках, метриках та засобах урядового та неурядового „двузначного“ офіційно-державного вислову. Скільки високоінтелектуальних епіст скрили зацікавлені ліпшарі культури об червоні урядові шпаші, учасникам форуму тільки відомо, а от що на шпаші урядових кришевих панцирів ні шерби ні подринки, то вже сьогодні починає бути чітко зрозуміло загальної в Україні, та й за океан вже потроху просочуються хоч не гучні, та все таки докази того, що інтелігенція на форумах „раве собі жили“, у урядовий „караван іде по прескопійді як по шляху“.

Погляньмо, як то виглядає — ми маємо незалежну українську державу, а в ній цілком від неї незалежну державу мови і культури? Згадаймо, як шановний панове „сенатори“ підкреслюють демонструючи свою незнаку до державної української мови, внаслідок, що в українському парламенті цілком немає об'єкту „парламент“ по-українськи. Так ся річ має в внутрішньому офіційно, може у зовнішньому, на широкій міжнародній арені, панують гардази за поновим міжнародним стандартом? Виглядає, що в ній парний щодо мови є цілком невисоко. З усього, що вдається почути в дипломатичних установах, можна пропустити, що виявлення мови репрезентованої ними держави „не цілком личить працівникам“ і тому не вимагає грамотного і блискучого володіння нею, без розумової нагути і лінино. Це стосується передовсім тієї середньої і нижчої ланки, яка уділяє телефонічно біжучу інформацію. На верхніх шаблях є переважно все гаразд, але загал рідко стикається з тими поважними особами, то судять відшукуючи про репрезентацію з мовного портрета підлегліх. Що вже написалися, наговорили, набураховалися тутешні українці по цілх ЗСА, а в Києві ніби й не чуєть і вперто не бажують розуміти, що тутешній відвідувач, поціновувач, не зміг оволодіти „лінійною і мотучою“ мовою з українсько-англійською і не ховає „двузначієм“. Не усвідомлюючи цієї важливої обставини, Київ послідовно шле сюди людей відповідно витриманим, але єдиним ганцем, дуже посереднім, або цілкомним неволоніям українською мовою. Може вона в дипломатичних українських представництвах „по шпашу не положе-

нари“? Часом хочеться перепитати чи ті потрапили у відповідні двері, чи то над ними майорить на вітрі український двоколір, чи на висіві „двуколірний птахок“?

Також ідіосинкразія починається у людини, коли відстане можливість ознайомитися з пакетом матеріалів, що стосуються приїзду на гастролі до ЗСА славетного хору ім. Григорія Верьовки. З гастрольним власне у ЗСА хор, як виявляється, вперше і як пристало на перших і повноважних представників українського національного хорового народного мистецтва, програма концертів мали б включати в себе все найкраще, що маємо у скарбниці з національного мелосу і фольклору, ще й агемія, що формує гасстрольне турне по ЗСА ніби на рівні, бо є неноу Columbia Artists Management, Inc. (prod. A. Grossman), репертуару мистецького класу менеджменту високих груп і одишнь. Однак, на мою думку, не поже національний репертуар ганагуватися в заходи, які вже почалися на Флориді і триватимуть завідоми про акомпаньменті багаточасного скандалу. Може то часом і добра реклама, для якогось третейного колективу, але не зовсім пасує до рівня того, який має і має цей прославлений колектив. Ось перед очима шедевр першої — це програма концертів, узгоджена ще рік тому з американською фірмою, ім. Лондон. Те, що понатякувало у ту програму не сплилось своїм „мернопопанням“ за характером навіть найбільш „правильноствореном“ концертом, до якого винятковою совєтської мовної діло, або для виступу на польовому стаї в котромусь кол-

госпі у старшобратній „рес-публіці“. В другій частині концерту улюбленої найбільш „перлини“, „Очі червоні“, „Політ джмелі“ у виконанні на дуже українською народному інструменті баяні (ніколи невідслас досвід з виступів на ланах) та „Циганські мелодії“ у тому ж виконанні, в апотеозі часеас на „Вечерній вулиці“. Так тріумфально закінчується концерт, постає питання, як його публіку має надію шановний хор, переіхерений менеджерами на танцювальній ансамблі, звідки взявся той одинозначний реперанс у другій частині? Відповідь на ці питання можуть дати масові русизми в англійському тексті програми і хіба місія, що вказують, де будуть проходити концерти в Нью Йорку, а то в Брукліні й Бронксі. Концерти буде відносно багато, але судячи з перекладу заль і призначень до виступів, то виступом там не до шук, адекватного до рівня хор, бо і рівень хіба дещо змінюється, судячи з першого варіанту програми. Стас відомий і другий покращаний варіант програми, ну вже геть чисто український і як такий зовсім майже адекватний до рівня репрезентації. Був він з великими боями, образно кажучи, витреснений з маестро Авідієвського напередодні вийду Іреноу Стецюроу в Києві, який ледве вдалося виснажити йому всю абсурдальну безодню першого варіанту. Не дивлячись на вмовляння і вирази обурення, на сцену на Флоридському першому виступі пішов скандальний варіант. Побачимо, що і як буде, скажімо, у Філадельфії? Що сталося, чому так все розводилося, прикро, однак, очима пали всі бачити і чути той триумф? І чал з оглядом заль у Львові, вперто стоїть у публіці, не усвідомлюючи цієї важливої обставини, Київ послідовно шле сюди людей відповідно витриманим, але єдиним ганцем, дуже посереднім, або цілкомним неволоніям українською мовою. Може вона в дипломатичних українських представництвах „по шпашу не положе-

(Закінчення на стр. 3)

Автори книжок і видавництва, які бажують, щоб про їхні книжкові видання були в щоденнику поміщені біографічні нотатки, вістки й огляди, повинні прислати до редакції „Свободи“ рачом з двома примірниками даного твору також і адресу, де таку публікацію можна набути, та її шну.

Дописи з життя громад, установ, організацій, інституцій чи осіб, включно з посмертними закладами-некрологами, мають бути не довші за три сторінки машинопису, писані через два інтервали на друкарській машинці і лише на одному боці листа паперу. Якщо допис писаний рукою, слід також дотримуватися величезного писаня рядками і писати розбірливо (декто розуміє що вимого як писання величезними літерами, насправді літери мають бути малі, але великі проміжки поміж рядками, щоб було де поправити речення, який зажде потреба). Дописи слід надіслати до редакції до десяти днів після описаної події з своїх матеріалів, не скорочуючи дописи і правки мовою. Прислано дописувачі подавати повні імена і прізвища з своїх матеріалів, не скорочуючи їх. У випадку англійських назв чи прізвищ слід подати їх і по-англійськи і по-українськи. — Редакція.

(Закінчення буде)

З нагоди Міжнародного Року Родини — 1994, Союз Українок Америки (СУА) проголосив конкурс для дітей і молоді в ЗСА, Україні та інших країнах українського поселення. Завданням дітей, поданим на три роки — 7-9, 10-12 і 13-18 років, було написати есеї на тему: «Що означає для мене слово родина?» Учасники і учасниці конкурсу могли писати українською мовою, або мовою країни, в якій живуть, щоб СУА міг включити цей проєкт у програму Об'єднаних Націй. Наймолодша група дітей могла включити до конкурсу малюнок на тему родини.

Адміністрація конкурсу звернулася до шкіл українства, парафіяльних шкіл та молодеческих організацій ЗСА з проханням зацікавити молоддь до участі в конкурсі. В організації цього конкурсу в Україні взяли участь: Союз Українок, Жіноча Громада, Львівський Інститут для спеціальних шкіл-інтернатів та найбільшою мірою — вчителі шкіл.

До кінця грудня 1994 року зголосилося 426 учасників і учасниць. Із ЗСА надіслано 260 есеїв: 167 українською мовою і 101 малюнок, з України 147 есеїв і 64 малюнки, з Австралії, Бразилії, Канади, Польщі, Румунії, Словаччини і Швейцарії надійшло 19 есеїв і 3 малюнки. Для оцінки есеїв адміністрація конкурсу запросила до жорі письменниці Г. Чернін та письменники М. Щербак і вчителі — М. Волинську, Л. Голіницьку, Е. Гойдиш, О. Кекіш, Г. Король, Г. Мільнич, М. Горбач, Л. Смик, Х. Ференцевич, К. Хому, Х. Хрпаліву і О. Шевченка та мистецтв В. Васюка, М. Голіницьку-Винчак і Х. Голіницьку-Дебарі.

Метою конкурсу було започаткувати між дітьми, батьками й вчителями діалог на тему родини та її значення в житті людини і людини взагалі. Ми очікували, що діти будуть висловлювати свої думки, а ми — писати українською мовою, ари українською, що не вважалося чужою мовою, народжене в неукраїнському середовищі. Мова учасників конкурсу з України с, зрозуміло, багата, у їхніх творах віддзеркалюється, поруч труднощів щоденного життя, також любов до Батьківщини.

З огляду на велике число есеїв (чимало вартісних) адміністрація конкурсу, за порадою членів жорі, поділила кожну нагороду на 3 або 4 частини. Під час закінчення 1994/95 шкільного року всі учасники у ЗСА одержали від СУА грамоти, а 48 — нагороду у формі державних бондів. Найвища нагорода у ЗСА — 100 дол., найнижча — 10 дол. У жовтні 1995 року одержали книжку «Рік Родини — 1994», у якій поміщено нагороджені есеї та уривки з кращих. Прізвища усіх учасників конкурсу впрігно на останніх сторінках книжки.

В Україні відділи Союзу Українок організували конкурс у восьми областях: Дніпропетровській, Закарпатській, Івано-Франківській, Київській, Львівській, Миколаївській, Сумській і Херсонській; Жіноча Громада в областях: Київській, Луганській і Волинській. Д-р Віра Ремажевська з Інституту для спеціальних шкіл Львівської області організувала конкурс учнів із восьми шкіл: 4 школи зі Львова і по одній із Великого Любня, Жовкви, Підкамені і Самбора. З інших областей діти прислали свої твори самостійно.

У вересні 1995 року вишла з друку книжка під назвою «Рік Родини — 1994», у якій поміщені в цілості або уривками 125 нагороджених кращих есеїв разом із дещо в'ящими коментарями. На обкладинці кращих есеїв ми мали малюнок у вигляді квітки з 64 сторінок кращих есеїв, а для дітей у ЗСА письменниці Ганна Чернін та письменники М. Щербак і вчителі — М. Волинську, Л. Голіницьку, Е. Гойдиш, О. Кекіш, Г. Король, Г. Мільнич, М. Горбач, Л. Смик, Х. Ференцевич, К. Хому, Х. Хрпаліву і О. Шевченка та мистецтв В. Васюка, М. Голіницьку-Винчак і Х. Голіницьку-Дебарі.

Конкурс СУА для дітей з нагоди Року Родини — 1994

Вручення нагород учням школи для глухих у Підкамені під Бродами, Львівської області.

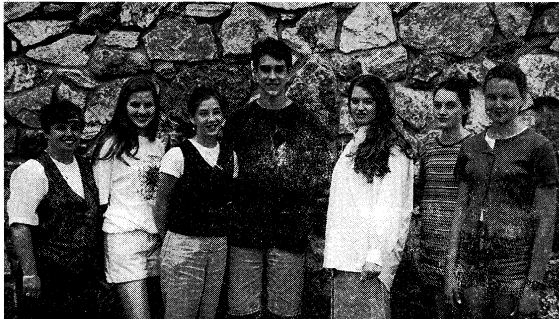
Учасники конкурсу зі Школи Українства в Рочестері, Нью Йорк.

уривками 125 нагороджених кращих есеїв разом із дещо в'ящими коментарями. На обкладинці кращих есеїв ми мали малюнок у вигляді квітки з 64 сторінок кращих есеїв, а для дітей у ЗСА письменниці Ганна Чернін та письменники М. Щербак і вчителі — М. Волинську, Л. Голіницьку, Е. Гойдиш, О. Кекіш, Г. Король, Г. Мільнич, М. Горбач, Л. Смик, Х. Ференцевич, К. Хому, Х. Хрпаліву і О. Шевченка та мистецтв В. Васюка, М. Голіницьку-Винчак і Х. Голіницьку-Дебарі.

ли дорожчі і менш доступні діти. Деякі книжки на ту діль підарувала СКВОР (голова Ірина Виннишак) і письменники Леся Хрпаліву-Шур, а для дітей у ЗСА письменниці Ганна Чернін та письменники М. Щербак і вчителі — М. Волинську, Л. Голіницьку, Е. Гойдиш, О. Кекіш, Г. Король, Г. Мільнич, М. Горбач, Л. Смик, Х. Ференцевич, К. Хому, Х. Хрпаліву і О. Шевченка та мистецтв В. Васюка, М. Голіницьку-Винчак і Х. Голіницьку-Дебарі.

Зустріч з Вами буде для дітей надиханням до дальшої праці. Старіємось, щоб вони не втрачали надії і не піддавалися впливам російського мовного оточення!

Перша зустріч з дітьми — учасниками конкурсу відбулася у Херсоні. Тут Ольга Тритяк та письменники з Києва Ольга Семюк передали дітям нагороди, грамоти та книжки. В Херсоні було присно почути українську мову в автобусі та на вулиці. Нас вітали не тільки членки СУ і батьки

Учасники конкурсу (зліва — вчителька Л. Більшовик) зі Школи Українства в Банді Бруку, Нью Джерсі.

Учасники конкурсу зі школи ім. Лесі Українки в Запоріжжі. Зліва — О. Тритяк, справа — З. Дестроєва.

дітей, але також представники інших організацій, включно з членами Товариства репресованих, які осли тут з огляду на забороны повернутися у рідні краї.

З Херсоном ми переїхали по той бік Дніпра до Цюріпської (колиш. Олешки, де була Олешківська Січ). Тут оглянули добре зорганізовану українську школу в супроводі управителів, яка говорила гарною українською мовою, показувала цікаві праці дітей про українські звичаї, традиції та з різних дільнок українського народного мистецтва.

Наступною зупинкою на північній Україні було Запоріжжя, де вже на станції очікували нас членки місцевого СУ з квітами. Поїхали ми просто до школи ім. Лесі Українки. 70-ліття якій припало саме цього року. Діти вітали нас хлібом і сіллю, директори вибілилися, що не вважали б українською мовою. Голова СУ Зінаїда Дестроєва просила О. Тритяк промовити до дітей поволи, бо не всі старші діти розуміють українську мову; тільки молодші, від 1 до 3-ої класу навчались українською мовою. Дуже приємно було почути в янзку українських патріотичних пісень, переплетених віршами, виконану гарною мовою молодими дітьми у народному одязі. Після програми ми оглянули, разом з дітьми та їх батьками, острів Хортицю та Музей Козацької Слави.

Батьки учасників та учасниці конкурсу нам пишуть із Запоріжжя: «Робота Союзу Українок Америки та союзників Запоріжжя викликає у нас повагу... Для наших дітей участь у конкурсі стала можливістю продемонструвати живучість споконвічних традицій українського сім'ї... книга «Рік Родини — 1994» залишилася пам'яттю на все життя в наших родинах...»

В Івано-Франківському вручення нагород, грамот та книжок відбулося у приміщенні місцевої гімназії, учні якої, за словами директора З. Береговського — «наша нація на краще майбутнє України». Будинок гімназії модерно устаткований, учні роблять надзвичайно гарне враження. Голова відділу СУ Івано-Франківської області, педагог Любомира Говенко не тільки організувала конкурс у свою область, але також висловлює свою оцінку в журналі «Політ»: «Діалог між дітьми, молоддю і їх батьками, вчителями, започаткований СУА, дає, без сумніву, поштовх до розвитку народної, національної фізіології, яку з кон'юнктури мотивів так довго нехтувалося в Україні. У свідомості молоді живе культ Матері, Сім'ї, Родини, що успадковане з покоління в покоління».

Вітатка поїздка до близького Калуща, з якого діти двоє шкіл прислали свої есеї самостійно. Деякі з них одержали нагороди.

На запрошення СУ Львівської області та львівських учасників конкурсу зійшлися разом з батьками у Світлиці Союзу Українок для вручення нагород. Після святого відкриття представники незрячих Люба Гринів подякувала СУА за включення їх у конкурс та звернула увагу на їхні успіхи. Зауважила, що випускники спеціальних шкіл також здатні відіграти добру роль у житті нашої спільноти. Присутні нагородили вітоступ оплесками. Д-р Віра Ремажевська дякувала СУА за запрошення цих дітей до конкурсу, зазначуючи, що в їх житті ця подія має надзвичайне значення — вона дає їм змогу вірити у свої сили.

Описля О. Тритяк віддала спец-школу-інтернат для 250 незорозуваних дітей у Самборі. У супроводі директора Я. Палиши, О. Тритяк і голова місцевого відділу СУ Ростислав Фе-

дак оглянули класи для навчання та спальні дітей. Врештеш порядок і чистота. Навчання тут фахове, зорганізоване на візі десятиріччя. Дівчата вивчають кравецтво, хлопці вчаться на столярів та механіків. Підприємства, щоб з'ясувати, чи можна прийняти до праці певну кількість випускників цих шкіл. Із цієї школи було 6 учасників, один з яких с автором малюнка на обкладинці книжки «Рік Родини — 1994», його лиса сяло щастям, коли він побачив цю книжку.

У Підкамені біля Бродів є школа-інтернат для глухих і хворих дітей, їх тут 105. Ольга Тритяк приїхала туди з д-ром Вірою Ремажевською. Крім нагород, грамот та книжок п'ятьом учасникам конкурсу, передано усім дітям очікували нас членки місцевого СУ з квітами. Поїхали ми просто до школи ім. Лесі Українки. 70-ліття якій припало саме цього року. Діти вітали нас хлібом і сіллю, директори вибілилися, що не вважали б українською мовою. Голова СУ Зінаїда Дестроєва просила О. Тритяк промовити до дітей поволи, бо не всі старші діти розуміють українську мову; тільки молодші, від 1 до 3-ої класу навчались українською мовою. Дуже приємно було почути в янзку українських патріотичних пісень, переплетених віршами, виконану гарною мовою молодими дітьми у народному одязі. Після програми ми оглянули, разом з дітьми та їх батьками, острів Хортицю та Музей Козацької Слави.

Батьки учасників та учасниці конкурсу нам пишуть із Запоріжжя: «Робота Союзу Українок Америки та союзників Запоріжжя викликає у нас повагу... Для наших дітей участь у конкурсі стала можливістю продемонструвати живучість споконвічних традицій українського сім'ї... книга «Рік Родини — 1994» залишилася пам'яттю на все життя в наших родинах...»

В Івано-Франківському вручення нагород, грамот та книжок відбулося у приміщенні місцевої гімназії, учні якої, за словами директора З. Береговського — «наша нація на краще майбутнє України». Будинок гімназії модерно устаткований, учні роблять надзвичайно гарне враження. Голова відділу СУ Івано-Франківської області, педагог Любомира Говенко не тільки організувала конкурс у свою область, але також висловлює свою оцінку в журналі «Політ»: «Діалог між дітьми, молоддю і їх батьками, вчителями, започаткований СУА, дає, без сумніву, поштовх до розвитку народної, національної фізіології, яку з кон'юнктури мотивів так довго нехтувалося в Україні. У свідомості молоді живе культ Матері, Сім'ї, Родини, що успадковане з покоління в покоління».

Вітатка поїздка до близького Калуща, з якого діти двоє шкіл прислали свої есеї самостійно. Деякі з них одержали нагороди.

На запрошення СУ Львівської області та львівських учасників конкурсу зійшлися разом з батьками у Світлиці Союзу Українок для вручення нагород. Після святого відкриття представники незрячих Люба Гринів подякувала СУА за включення їх у конкурс та звернула увагу на їхні успіхи. Зауважила, що випускники спеціальних шкіл також здатні відіграти добру роль у житті нашої спільноти. Присутні нагородили вітоступ оплесками. Д-р Віра Ремажевська дякувала СУА за запрошення цих дітей до конкурсу, зазначуючи, що в їх житті ця подія має надзвичайне значення — вона дає їм змогу вірити у свої сили.

Описля О. Тритяк віддала спец-школу-інтернат для 250 незорозуваних дітей у Самборі. У супроводі директора Я. Палиши, О. Тритяк і голова місцевого відділу СУ Ростислав Фе-

Про мову...

(Закінчення зі стор. 2)

довескі морози, а концерти і мисні хору ім. Григорія Веровки були достатніми для всіх святих Полігмій і не давали нам замерзати у дусі. Кожен у Львові пам'ятає те свято, яким був кожен приїзд хору до нас. Чим на «я-та» добродій Андівський, як твердив тоді, що приїжджав до Львова ніби на затвердження програми, а от тепер лежить перед мною майже все, що було «затверджене» тоді, лиш написане латинськими літерами і з купою помилок. Невже нічого було не з'явилось в репертуарі за той час? Куди подівся такий актуальний в цю пору «змовний цикл»? Невже в хорі все те, але не міншється? Задаю ці питання і переконуюсь, що лиш руки мої згадують ті уроки свята хорового кушту, бо болить полоним колом. Прикро мені те, що в Нью Йорку було на них для мене не буде, адже ми дозволили нашим імпресарію вивести те свято, призначене для нас, на Бруклін і Бронкс, пане Андівський. Чи так трактується у незалежній Україні свобода слова, свобода совісті в парі із свободою вибору? Невже вибір так нескладний?

Як воно так просто діється, що чим довше існує наша держава, то тим дивнішу свободу вибору узурпу-

ють собі наші мистці за її межами. Той вибір узурпувались виділившись пильсю коньоктурі, чи досягненням той чи іншою мисті на мистецькому ринку. Відомі музиканти, чи засновники вишуканих престижних музичних імпріз і фестивалів у одній особі, на шпальтах преси режисують певну мімікрію, постаючи поперемінно, скажімо, на величній початковій фазі перебування у ЗСА, так ніби у «вишнваних», а зі зростом популярності в пресі утримують в контексті російського музичного бомону, і це якщо не викликає спротиву і не вимагає спростування. Аж на хвилі тотальної в Америці русофії, це чудовий Пегас, що стрімко вносить адепта на висоти місцевого музичного Олімпу, а от з গোলাми шановна артистка братів «Колумбія Артис» зашле нас на Бронкс, а звідти і географічно і мовально, далеченько на «лантані», до той «малой України», бо хоч вона тут мала, то власне там знайшовся б не мало українців, а також менше, ніж у Києві, але вже піснотворці, Українській Народній Дім, даліш може і не гірший за ті, що нам запропонували лиш імпресарію. Шкода, що не чаші прославлення хор до себе у гості земляків своїх, бо як свідчить той сумнозвісний перший варіант програми, не про нас було шість, магіками з «Колумбія Артис» свято української Полігмій!

„ЩО ПРАВДА...“

(Продовження зі стор. 2)

У своїй статті «Світла і тіні Маніфесту» М. Мельник подає досить довгу цитату з промови Президента Кучми на Всеукраїнському пленумі Творчих Сілок Мистців України, з чого подамо тільки початок і кінець: «Свою чергову справу зробила кампанія по змушненню мене в антідержавних війнах та антідержавному курсі напередодні в ході президентських виборів, та вже й за час моєї відсутності на посту глави держави... Я рішуче відкидаю намагання змунувувати керівництво України у наведеному згоді з розв'язку й поширення української культури, мови й літератури». Як бачимо, тут твердження загальнішого твердження, без жодних прикладів чи фактів. А тим часом Президент Кучма добре знає, чому його змунувували і в чому напередодні в ході президентських виборів та після того. Бо як же могло бути інакше, коли він у своїй інавгураційній промові сказав про потребу офіційної російської мови в Україні? Правда, після того він тільки один раз підтвердив, що своєї думки в тієї справі він не змінив, але більше ніколи до того не повертався. Але й не відмовився від тієї думки. І це дало поштовх до розпалення російської мови скрізь і всюди. Тому в Маніфесті й пишеться: «Все це дає підстави зробити висновок: національна культура й

державна мова драгують органи управління як у столиці, так і в областях, й чиниться активний опір, вони переслідуються. Створеність абсурдна ситуація. Наш народ упорядкований, всупереч забороні і цукванню, обєрґав і виховував рідну мову, і тепер, у самостійній державі, йому доводиться боротися за її порятунку. Безсумнісно: народ має свою мову, а більшість урядовців розмовляє мовою чужої країни, з виключком демонструючи «незалежність» від «іностраного народу». Чи можна собі уявити іномовних представників влади в Росії? Шалений тип антиукраїнських сил зростає на всіх поверхах державної влади».

Що жоду другої частини наведеної статті Президента, то хоч він рішуче відкидає намагання змунувувати керівництво України у наведеному згоді з розв'язку й поширення української культури, мови й літератури, все ж він не заперечує, що таке «згортання» існує, а чи воно свідоме чи не свідоме з боку Уряду, то від того на нашій культурі, й мові, й літературі не є легше. Вони переслідуються і по повною парую. Тому то так болісно і правдиве твердження в Маніфесті: «Спілка Письменників, НАН України, творчі й громадські організації, партії і конфесії неодноразово зверталися до Президента, Верховної Ради, Кабінету Міністрів

(Закінчення на стор. 4)

ФЕОДОРА ПЕТРІВНА МАНОЙЛО

ПАНАХИДИ відбуваються — серед 24-го січня о 5-й год. веч. в похоронному заведенні Насевича при 109 Tabor Rd., Філадельфія, Па.

П'ятниця 26-го січня о 6:00 год. веч. в церкві св.Покрови при South & Oak Lane Ave., Філадельфія, Па.

У суботу 27-го січня відбуються о 8:30 год. ранці св. Літурґія з Панахидою у церкві св. Покрови у Філадельфія, а тоді тіло покійної буде перевезене на українській православній цвинтар св. Андрія Первозванного в С. Бавін Брук, Н. Дж.

Після похорону відбуватиметься поминальний обід в залі при церкві св. Андрія Первозванного.

Вічна Тої, Маме, пам'яті!

Горем прибиті:

дочка	— ПАРАСКЕВА з мужем
внуки	— ІВАНКО ПАСКОМ
	— СОФІЯ
свати	— ОЛЕКСАНДРА і НАЗАР
	ПАСКО

ближчі і дальші родичі покійної тут і в Україні.

